

Sygn. akt III USK 175/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania A. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.
o ustalenie ustawodawstwa właściwego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację A.S. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 25 lipca 2019 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddziału w O. z dnia 8 listopada 2017 r., ustalającej polskie ustawodawstwo z zakresu ubezpieczeń społecznych jako ustawodawstwo właściwe od 1 marca 2009 r. do 31 grudnia 2013 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie popełnił błędu w rozpoznawanej sprawie. Prawdliwość zaskarżonego wyroku wynika z poprawnego ustalenia faktów i dokonania przez Sąd pierwszej instancji właściwej oceny stanu faktycznego pod kątem zastosowania przepisów prawa materialnego. Zarzut apelacji w istocie opiera się na kwestionowaniu autentyczności i prawidłowości przedstawianej przez organ rentowy dokumentacji zawierającej korespondencję z

brytyjską instytucją ubezpieczeniową w przedmiocie ustalenia w stosunku do wnioskodawcy właściwego ustawodawstwa w okresie objętym zaskarżoną decyzją. W ocenie Sądu Apelacyjnego obszerna korespondencja prowadzona przez stronę pozwaną z angielską instytucją ubezpieczeniową załączona do pisma strony pozwanej z 13 czerwca 2018 r. (nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż w okresie od 1 marca 2009 r. do 31 grudnia 2013 r. wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom na terenie Wielkiej Brytanii, a stanowisko angielskiej instytucji ubezpieczeniowej jest jednoznaczne. Sąd Apelacyjny podkreślił, że zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego, dokumenty wydane przez instytucję państwa członkowskiego do celów stosowania rozporządzenia podstawowego i rozporządzenia wykonawczego, stanowiące poświadczenie sytuacji danej osoby oraz dowody potwierdzające, na podstawie których zostały wydane te dokumenty, są akceptowane przez instytucje pozostałych państw członkowskich tak długo, jak długo nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostały wydane”. Kwestie prawidłowości dokumentacji sporządzanej przez brytyjską instytucję ubezpieczeniową nie podlegają ocenie polskiego organu rentowego ani sądu, gdyż powinny być wyjaśnione w ewentualnym postępowaniu odwoławczym od decyzji H.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r., art. 14c rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r., a także na naruszeniu przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 244 § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c.). Wskazane zagadnienie dotyczy udzielenia odpowiedzi na pytanie czy sąd państwa członkowskiego innego niż to, które wydało ważny dokument (np. formularz E-101), stanowiący poświadczenie sytuacji prawnej danej osoby, może go pominąć lub stwierdzić jego nieważność oraz czy może dokonywać jego kontroli, mimo że instytucja państwa wydającego dokument formalnie nigdy go nie wycofała. Równocześnie pojawia się pytanie, czy dokumenty wydane przez instytucje państwa członkowskiego są wiążące zarówno dla instytucji zabezpieczenia

społecznego innego państwa członkowskiego, jak i sądów tego państwa, nawet jeśli powzięły one wątpliwości co do rzeczywistego świadczenia pracy i stwierdziły, iż warunki wykonywania przez danego pracownika pracy nie wchodzą w zakres przedmiotowy stosowania przepisów rozporządzenia nr 1408/71. W ramach powyższej kwestii powstaje zagadnienia dotyczące możliwości oceny przez sądy orzekające nie tylko samej treści dokumentu, który stanowić ma podstawę do unieważnienia zaświadczenia E 101, lecz również jego formy i kompetencji organu, który tenże dokument wystawił. Innymi słowy, rzecz dotyczy tego czy Sąd może i w jakim zakresie badać dokument wystawiony przez zagraniczny organ rentowy. Skarżący dodał, iż zagadnienia prawne były przedmiotem oceny Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (por. m.in. wyrok C-178/97 Banks i in., czy C-2/05 Herbosch Kierc, postanowienie C-474/16 Belu, wyrok z dnia 27 kwietnia 2017 r. C-620/15 A-Rosa Flussschiff), a Sądy obu instancji orzekły odmiennie niż Trybunał.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK

666/15, LEX nr 2080880). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne bez wskazania przepisów prawa, na gruncie którego się ono ujawniło. Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Nadto wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się na założeniach faktycznych sprzecznych z ustaleniami sądu odwoławczego, co nie zasługuje na uznanie w świetle art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 lutego 2014 r. wprost wskazał, że wiązanie przyczyn wniesienia skargi kasacyjnej z nieustalonym w sprawie stanem faktycznym należy uznać za niedopuszczalne (I UK 410/13, LEX nr 1646933). Sądy obu instancji ustaliły, że zaświadczenie E 101 GB z dnia 24 marca 2016 r., na który powoływał się wnioskodawca, zostało skutecznie wycofane przez H. w dniu 14 września 2017 r. i organ ten jednoznacznie wskazał, że w rozpatrywanym okresie, tj. od 1 marca 2009 r. do 31 grudnia 2013 r. A. S. nie podlega brytyjskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych. W świetle powyższych ustaleń niezasadne jest twierdzenie, iż przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia „udzielenia odpowiedzi na pytanie czy sąd państwa członkowskiego innego niż to, które wydało

ważny dokument (...) może dokonywać jego kontroli, mimo że instytucja państwa wydającego dokument formalnie nigdy go nie wycofała”.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.